

Taklitçi Filler

Deniz memelilerinin, yarasaların, kuşların ve primatların bazı sesleri taklit edebildiklerini biliyoruz. Peki, ya filler? ABD'deki Woods Hole Okyanusbilim Enstitüsü'nden araştırmacılar, farklı sesleri taklit edebilen iki file karşılaşmışlar. Bu durum onları gerçekten çok şaşırtmış.

Bu fillerden biri olan Calimero, bir Afrika fili olmasına karşın, Asya fillerinin çıkardığı sesleri çıkarabiliyor. Calimero, 18 yıl, İsveç'teki bir sirkte iki Asya filiyle birlikte yaşamış. Bu nedenle, Asya fillerinin seslerini taklit etmesi başlangıçta şaşırtıcı görünmüyor. Ancak, bu gerçekten de şaşırtıcı, çünkü daha önceden fillerin başka canlıların sesleri-

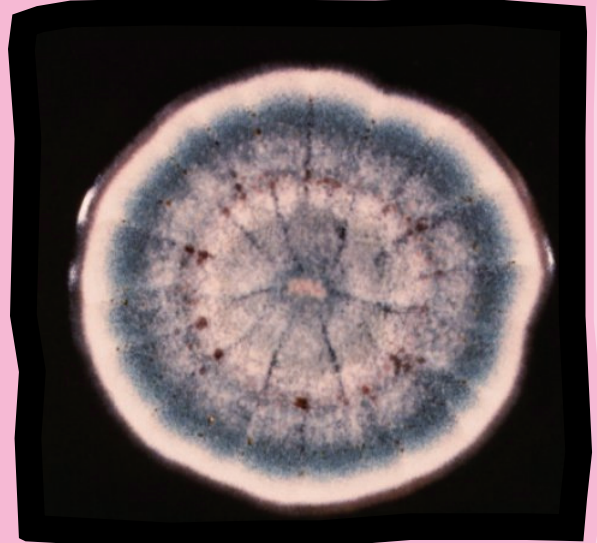

ni taklit edebildikleri bilinmiyordu. Araştırmacıların bulunduğu öteki filin çıkardığı seslerse çok daha ilginç: Mlaika adlı bu Afrika fili de, kamyon sesini taklit edebiliyor! Mlaika, Kenya'daki bir doğa parkında, karayoluna yakın bir yerde büyümüş. Kamyon seslerini taklit etmeyi burada öğrendiği sanılıyor. Sesler, fillerin dünyasında önemli bir yere sahip, çünkü onlar kendi aralarında belli seslerle iletişim kuruyorlar. Araştırmacılar, bu iki filin, yavruyken kendi türlerinden yetişkinlerin kullandığı sesleri öğretecek kimselerinin olmadığını sanıyorlar. Mlaika'nın çıkardığı kamyon seslerini dinlemek isterseniz, İnternet'te bu adrese girebilirsiniz: <http://www.nature.com/news/2005/050321/multimedia/050321-12m2.html>

news@nature.com
www.sciencenews.org

Eski Mantarlar Laboratuvarında Yeniden "Canlandı"

Hindistan'daki Ulusal Okyanusbilim Enstitüsü'nden araştırmacılar, okyanus tabanında buldukları yüz binlerce yıllık mantarların, kültür ortamında yeniden çoğalabildiğini keşfettiler. Bu mantarlar, Hint Okyanusu'nun dibinden, 5904 metre derinlikten alınan çamur örneklerinde bulunuyordu. Mantarların 180.000 – 430.000 yıllık olduğu sanılıyor. Bu keşif, mikroorganizmaların nedeni güç koşullara dayanabildiğini gösteren örneklerden biri.

BBC News, newsvote.bbc.co.uk

Cep Telefonları Neden Sinirimize Dokunur?

Biliyorsunuz, birçok kentte toplu taşıma araçlarında cep telefonu kullanmak yasak. Bunun nedenlerinden biri, cep telefonuyla konuşanların çevrelerindeki rahatsızlık. Peki ama, cep telefonları bizi neden bu denli rahatsız ediyor? Sorunun yanıtı çok ilginç. İngiltere'deki York Üniversitesi'nden araştırmacılar bu konuyu araştırmışlar. Araştırmacılara göre, iki kişi arasında geçen bir konuşmada, yalnızca bir tarafın söylediklerini duyuyorsak ortaya

şöyle bir durum çıkıyor: Beynimiz, konuşan kişiye karşılık vermek zorundaymış gibi, konuşmasını dinlememiz gerektiğini "düşünüyor". Bu nedenle, otobüste ya da trende giderken cep telefonuyla konuşan birini dinlemek istemesek de, kendimize engel olamıyoruz. Bu tür konuşmaları duymazdan gelmek, hemen yanımızda oturan ve aralarında konuşan iki kişinin sohbetini duymazdan gelmekten çok daha zor. Ne dersiniz, mantıklı bir açıklamamış gibi görünüyor değil mi?

news@nature.com

Balıklarla Birlikte Uyuyorlar

Resimdeki yapının ne olduğunu anlayabildiniz mi? Bu, bir akvaryum. Ama öyle sıradan bir akvaryum değil, dünyanın en derin akvaryumu. Sekiz katlı bir apartman yüksekliğinde ve Berlin'deki bir otelin avlusunda duruyor. Otelin konukları, pencerelerinden, içinde elli farklı balık türü yaşayan bu dev akvaryumu izleyebiliyorlar. İsterlerse, akvaryumun ortasından geçen bir asansöre binerek akvaryumun dibine kadar inebiliyorlar! Bu otelde geceleyenler çok şanslı.

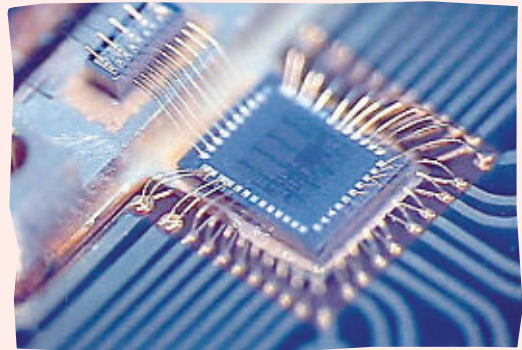
www.sealifeeuropa.com/de/berlin/home.htm

Düşünüyorum, Öyleyse e-posta Atabilirim

Gelecekte, felçli hastalar beyinlerine yerleştirilen bir çip sayesinde, e-postaları kontrol edebilecek ve bilgisayar oyunları oynayabilecekler. Üstelik, bunun için yalnızca bu eylemleri yapmayı düşünmek yetecek. ABD'den araştırmacılar bu teknolojiyi denemeye başlamışlar bile. Geliştirdikleri özel mikroçipten çıkan 100 elektrotun her biri, beynin hareketleri kontrol eden bölgesindeki bir sinir hücresine bağlanıyor. Deneylerden şimdilik iyi sonuçlar alınamamış. Yine de, bunun heyecan verici bir gelişme olduğunu düşünüyoruz.

Muse, Şubat 2005

Dev Pandalar Burada Güvende

Yandaki fotoğraf, Çin'deki Dev Panda Koruma ve Araştırma Merkezi'nde çekilmiş. Fotoğraftaki şanslı panda Gongzhu, anne pandaların bebeklerine nasıl baktıklarını anlatan bir film izliyor. O, birçok panda gibi şanslı sayılabilir, çünkü pandaların güvende oldukları son yerlerden olan Wolong Doğal Parkı'nda yaşıyor. Çin'deki dev pandaların soyu tükenme tehlikesiyle karşı karşıya. Tükenmelerinin en önemli nedeni, yaşam alanlarının yok edilmesi. Araştırma merkezindeki uzmanlar, pandaları koruyarak, sayılarının çoğalmasını sağlamaya çalışıyorlar. Burada her yıl çok sayıda panda dünyaya geliyor. Yavrular, büyüyüp güçlü birer yetişkin olduklarında doğaya bırakılıyorlar. Ama, bu kolay bir iş değil. Gongzhu'yu ele alalım. Gongzhu kafeste doğup büyümüş olduğu için, pandaların doğal davranışlarından bazılarını bilmiyor. Örneğin, yavrularına nasıl annelik yapması gerektiği gibi. İlk anne olduğunda bu durum sorun olmuş. Bu güçlüğü yenmek için araştırmacılar ona ellerinden geldiği kadar yardım etmişler. Önce,

ona yavru pandaların seslerini dinletmişler. Sonra, ağlayan yavrusuna yardım eden bir anne pandanın gösterildiği bir film izletmişler. En sonunda da, ona yavrularının kokusu sürülmüş bir oyuncak panda vererek onlara alışmasını sağlamaya çalışmışlar. Neyse ki, çabaları boşa çıkmamış. Araştırmacıların da yardımıyla Gongzhu en sonunda yavrularına nasıl bakması gerektiğini öğrenmiş ve çok iyi bir anne olmuş. Gongzhu'nun ve Wolong'taki araştırma merkezinde doğan bebek pandaların fotoğraflarını görmek için, İnternet'te http://www.kepu.net.cn/english/giantpanda/giantpanda_breed/200409230036.html adresine girebilirsiniz.

Ranger Rick, Mart 2005

"minifest" in İkincisi 6-7-8 Mayıs'ta...

İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından düzenlenen çocuk şenliği "minifest", 6-7-8 Mayıs tarihlerinde yine İstanbul'da, Maslak Parkorman'da...

Şenlik süresince çocuklar, değişik atölye çalışmalarına

katılıp el sanatlarından dansa, tiyatrodan müziğe, arkeolojiden çalgı yapımına, masal anlatılarından sirk numaralarına çeşitli etkinliklere katılabilecekler. Ayrıca çeşitli doğa oyunlarının oynanacağı "Doğada Bir Gün" ve "Bir Şehir Yaratmak" etkinliğine katılabilecekler. Rahmi M. Koç Müzesi'nin hazırlayacağı "Mini Müze"yi gezebilecekler. "Camoçağı"nın usta yaratıcılarıyla camı biçimlendirecekler.

Bilgi için: www.iksv.org/minifest
Tel: (212) 334 07 77 - (212) 334 07 41

Gülmek, Kan Damarlarını Açıyor

Gülmek, kalbimizi daha sağlıklı yapar mı? 2000 yılında yayımlanan bir araştırma, gülmenin kalp sağlığına yardımcı olabileceğine ilişkin ipuçları ortaya koymuştu. Yeni bir araştırmayla bu etki kanıtlandı. Bu araştırma, bilimsel çalışmaların doğasını anlamak açısından ilginç bir örnek olabilir. Önceki araştırmada, araştırmaya katılan insanlara, günlük yaşamda ne kadar güldükleriyle ilgili sorular sorulmuştu. Yeni araştırmada, daha doğrudan bir yaklaşıma başvurulmuş. Araştırmacılar, insanlara soru sormak yerine, ultrasonlu bir aygıtla, omuzdan dirseğe kadar uzanan bir atardamarın çapını ölçmüşler.

Kalp ve damar sağlığı açısından, kan damarlarının kasıldıktan sonra genişleyerek yeniden normal biçimine dönmesi çok önemli.

Araştırmacılar önce, iki gruba ayırdıkları katılımcılara 15 dakika boyunca komedi filmlerinden ya da bir savaş filminden alınan görüntüler izlet-

mişler. Katılımcıların hepsine, görüntüleri izlemeden önce ve izledikten sonra bir tür test uygulamışlar. Bu testte önce, omuzla dirsek arasındaki atardamara, damarın kasılmasına neden olan bir basınç uygulanıyor. İkinci aşamada, damarın kasılmadan sonra genişleyerek normal biçimine dönmesi için ne kadar süre geçtiği ölçülüyor. Araştırmada, komik görüntüleri izleyen katılımcılarda, basınç uygulanan damarın % 22 oranında daha hızlı bir biçimde normale döndüğü görülmüş. Savaş görüntülerini izleyenlerdeyse bunun tam tersi olmuş. Bu katılımcılarda, basınç uygulandıktan sonra damarın normal biçimine dönmesi % 35 daha yavaş gerçekleşmiş.

news@nature.com

Bilim Çocuk Söyleşileri Sürüyor

Geçtiğimiz ay da Ankara'daki söyleşilerimizi sürdürdük. Elmadağ'da Cumhuriyet İlköğretim Okulu, Çubuk'ta Yükselen Koleji, Sincan'da Nedret Arif İlköğretim Okulu ve Demetevler'deki Emin Sağlamer İlköğretim Okulu'nu ziyaret ettik. Yine birbirinden sevimli, bilim meraklısı okurlarımızla birlikte olmanın mutluluğunu yaşadık.

